Код та назва дисципліни українською мовою / Код та назва дисципліни англійською мовою	**1-032-2-1 Органи держбезпеки та внутрішніх справ в історії України (XX – XXI ст.) / 1-032-2-1 Bodies of state security and internal affairs in the history of Ukraine (XX - XXI centuries)**
Рекомендується для галузі знань *(спеціальності, освітньої програми)*	Для спеціальностей усіх галузей знань
Кафедра	історії України
П.І.П. НПП *(за можливості)*	доц. Чепурко О.О.
Рівень ВО	перший (бакалаврський) рівень
Курс *(на якому буде викладатись)*	2-3-4, парний семестр
Мова викладання	українська
Пререквізити (передумови вивчення дисципліни)	Базові знання основ історії України, всесвітньої історії
Чому це цікаво/треба вивчати	Навчальний курс пропонує подорож крізь складну та часто драматичну історію становлення та еволюції ключових силових структур України XX – XXI століть – органів державної безпеки та внутрішніх справ. Від зародження перших спецслужб у горнилі Української революції та їхньої трансформації в потужний репресивний апарат радянської доби, до складного процесу реформування та адаптації в незалежній Україні, курс розкриває маловідомі аспекти функціонування цих інститутів, їхній безпосередній вплив на політичні, соціальні та культурні процеси. Курс не оминає гострих історичних питань, проливаючи світло на політичні репресії, методи діяльності спецслужб та правоохоронних органів, таємні операції та боротьбу за владу, що зазвичай залишалося поза увагою громадськості.
Перелік тем з дисципліни	1. Вступ до курсу. На варті держави: еволюція органів безпеки та правопорядку. 2. Імперські спецслужби на українських землях до революції: виклики та інструменти контролю. 3. Народження українських спецслужб: органи безпеки доби визвольних змагань (1917–1921). 4. Радянський молох безпеки: еволюція органів держбезпеки та їхні методи у 1919–1939 рр. 5. Невидимий фронт Другої світової: протистояння спецслужб СРСР та Третього рейху. 6. Боротьба радянських каральних органів проти українських націоналістів. 7. Служба безпеки ОУН: підпілля в дії. Структура, методи та результати роботи. 8. Епоха всеосяжного контролю: КДБ в УРСР 1950-х–1980-х рр. Інструмент контролю та ідеологічної боротьби. 9. Шпигунські війни: за лаштунками «холодної війни». 10. Спецслужби незалежної України: Місія, структура, виклики сьогодення (СБУ, МВС, ГУР, СЗРУ).
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	Знання умов та результатів діяльності органів держбезпеки дозволяє об’єктивніше оцінити історичні події та процеси до яких спецслужби були причетні, як-от: політичні репресії та розгром опозиції, боротьби з кримінальними злочинами, пошук військових злочинців, контррозвідувальна боротьба та протистояння іноземним спецслужбам та ін. Курс також сприятиме формуванню у слухачів курсу розуміння меж допустимого у діяльності органів держбезпеки, юридичні та етичні аспекти роботи працівників спецслужб.

Очікувані результати навчання	Проходження курсу сприятиме розвитку ключових компетентностей студентів, зокрема навчально-пізнавальної (поглиблення знань та функціональної грамотності); інформаційної (ефективне використання інформаційних та комунікаційних технологій); комунікативної (взаємодія в групі, участь у дискусіях); загальнокультурної (осмислення національного та загальнолюдського культурного контексту) та критичного мислення (аналіз джерел та досліджень з історії спецслужб, критична оцінка фактів та явищ пов'язаних з органами держбезпеки)
Інформаційне забезпечення	1. Роль і місце національної спецслужби в історії українського державотворення. Київ, 2017; Розвідка і контррозвідка України: 1917–1921 рр.: Збірник документів і матеріалів. Київ, 1995; 2. Радянські органи державної безпеки в Україні (1918–1991 рр.): історія, структура, функції: Матеріали круглого столу, 19 грудня 2013 р., м. Київ / Упоряд.: О. Г. Бажан, Р. Ю. Подкур. Київ. 2014; 3. Трагічне минуле: документи свідчать: збірник документів у 5 томах. Том 4. Жертви «Великого терору» на Сталінській залізниці / Уклад. О. О. Чепурко, І. Р. Сергієнко. Тернопіль, 2020; 4. Провідники повстанського руху Придніпров'я (за матеріалами органів державної безпеки): збірник документів / Упорядники: Ю.Г. Пахоменков, О.О. Чепурко. Дніпро, 2021.; 5. Чепурко О.О., Бойко О.В. «Злочин і покарання»: історія Петра Кубіса – коменданта нацистського табору військовополонених у Дніпропетровську. Сучасні дослідження з німецької історії: зб. наук. пр. Дніпро, 2024. С. 73–81.
Види навчальних занять (лекції, семінарські)	Лекції, практичні заняття
Вид семестрового контролю	Диференційований залік
Максимальна кількість здобувачів	100 осіб

Декан історичного факультету Дмитро АРХІРЕЙСЬКИЙ